

UCHWAŁA NR XX/146/2020
RADY MIEJSKIEJ W RUDNIKU NAD SANEM

z dnia 4 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), **Rada Miejska w Rudniku nad Sanem uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Edward Wołoszyn

Załącznik do uchwały Nr XX/146/2020
Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem
z dnia 04 grudnia 2020 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawy prawne.....	5
3. Adresaci programu.....	5
4. Diagnoza sytuacji demograficznej.....	6
4.1. Diagnoza społeczna.....	6
4.2. Wsparcie rodziny w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem.....	14
4.3. Formy pracy z rodziną.....	15
4.4. Asystentura rodzinna.....	15
4.5. Rodziny wspierające.....	16
5. Analiza SWOT.....	16
6. Założenia programu.....	18
7. Cele programu.....	19
7.1. Cel główny.....	19
7.2. Cele szczegółowe.....	19
8. Harmonogram działań.....	22
9. Zasoby.....	24
10. Przewidywane efekty.....	25
11. Źródła finansowania.....	25
12. Monitoring i ewaluacja.....	26
13. Podsumowanie.....	27

1. Wstęp

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten nakłada ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2012 roku; poprzedzona jest preambułą, która brzmi:

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,

w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności, w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób i instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 został opracowany z myślą o pomocy rodzinom, które przeżywają trudności w prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Jest kontynuacją obecnie trwającego programu. Podstawowym założeniem programu jest wsparcie nie tylko ukierunkowane na dziecko, ale na całą rodzinę, a w szczególności rodziny wielodzietne i niepełne, jak również rodziny w sytuacji umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną; rodziny z ograniczoną władzą rodzicielską – objęte nadzorem kuratora. Punktem wyjścia jest założenie, iż rodzina jest podstawową komórką społeczną, a także najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Środowisko to powinno zapewnić bezpieczeństwo, harmonijny rozwój, przyszłą

samodzielność życiową. Rodzina szczególnie oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, jak również przygotowuje do pełnienia poszczególnych ról społecznych. Rodzina ma możliwość skutecznie przeciwdziałać szkodliwym zjawiskom, zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi dla swoich członków, szczególnie dzieci poczucie własnej wartości oraz bezpieczeństwa. W takiej rodzinie stworzone są warunki do zaspokojenia potrzeb miłości, bezpieczeństwa, akceptacji, rozwoju i twórczości, co przekłada się na prawidłowy rozwój fizyczny, biologiczny, psychiczny, społeczny oraz kulturowy. Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują swoje zadania. W rodzinach wieloprotblemowych występują trudności, które uniemożliwiają ich funkcjonowanie, a także zakłócają prawidłowy rozwój dziecka. Problemy w rodzinie mogą być spowodowane przez czynniki zewnętrzne takie, jak: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, zdarzenie losowe. Do czynników wewnętrznych, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie rodziny zaliczamy: alkoholizm, narkomanię, lekomanię, inne uzależnienia, często pojawiającą się przemoc, pobyt w zakładzie karnym członka rodziny, a także brak umiejętności wychowawczych.

Dzieci, młodzież wychowująca się w rodzinach dysfunkcyjnych, od najmłodszych lat styka się z negatywnymi wzorcami postępowania. Rodzina wykazuje wyraźne obniżenie odporności na ujemny wpływ środowiska oraz lekceważący stosunek do prawa oraz moralności. W rodzinach, gdzie dzieci często spotykają się z przemocą, czy przestępstwami, w życiu dorosłym nie mają wzorców do prawidłowego funkcjonowania. Istotnym czynnikiem chroniącym młodego człowieka przez podejmowanie zachowań prowadzących do negatywnych konsekwencji jest silna pozytywna więź z rodziną, a także kontrola zachowań dziecka przez rodziców oraz charakter oddziaływań dyscyplinujących. Zaburzenie rodziny bierze swój początek w zachwianiu relacji pomiędzy jej członkami. Przyczyną tego zachowania może być uzależnienie, agresja przejawiana przez członka, bądź kilku członków rodziny, brak emocjonalnej więzi rodzinnej lub porzucenie rodziny przez jednego z rodziców. W przypadku dysfunkcji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Dlatego wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Rodziny wieloprotblemowe wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

2. Podstawy prawne

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2023 w gminie Rudnik nad Sanem będzie realizowany na podstawie:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- d) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
- e) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- f) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- g) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.),
- h) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).

3. Adresaci programu

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej, lub sąd w ramach zarządzeń opiekuńczych nakazał pracę z asystentem rodziny. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współpracy multidyscyplinarnej instytucji zlokalizowanych lokalnie, tj. szkół, policji, służby zdrowia, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom wypracowane zostaną odpowiednie

warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Program Wspierania Rodziny został opracowany na trzy lata. Jego założeniem jest pomoc rodzinie, a także poszczególnym członkom. Zaplanowane działania mają na celu odbudowanie relacji w środowisku rodzinnym oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych dzięki wspieraniu rodziny przez specjalistów.

4. Diagnoza sytuacji demograficznej

Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem jest gminą o charakterze miejsko - wiejskim położoną w województwie podkarpackim, w powiecie niżańskim. Pod względem administracyjnym w skład gminy wchodzi miasto Rudnik nad Sanem oraz 4 sołectwa:

- Kopki,
- Chałupki,
- Przędzel,
- Przędzel Kolonia.

Gmina Rudnik nad Sanem leży w powiecie niżańskim i graniczy z następującymi gminami: Nisko, Ulanów, Krzeszów, Jeżowe. Powierzchnia gminy wynosi 79 km² z czego 36 km² przypada na miasto, a pozostałe 43 km² to tereny wiejskie. Na koniec 2019 roku w gminie zamieszkiwało 10 173 osób, a zameldowanych było 10 115 osób.

W oparciu o dane statystyczne opracowane przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie można wskazać, iż struktura ludności w 2019 roku przedstawiała się następująco:

- w wieku przedprodukcyjnym – 1708 osób, co stanowi 16,78% mieszkańców,
- w wieku produkcyjnym – 6354 osób, co stanowi 62,46% mieszkańców,
- w wieku poprodukcyjnym – 2111 osób, co stanowi 20,76 % mieszkańców gminy.

4.1. Diagnoza społeczna

Na terenie Rudnika nad Sanem znajduje się 5 szkół podstawowych, 2 szkoły ponadpodstawowe. Oprócz tych szkół funkcjonuje również żłobek miejski, przedszkole miejskie, Ochronka prowadzona przez Siostry Służebniczki i Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy, w którym organizowane są zajęcia na poziomie szkoły podstawowej i przysposabiającej do pracy.

Na terenie gminy znajduje się jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego działająca od września 2000 roku. Jest to Dom Dziecka im. „Nasz Dom

Dzieciątka Jezus”, w którym mogło przebywać 30 dzieci. Z początkiem roku 2021 r. w placówce może przebywać czternaścioro dzieci. Na dzień 20 listopada 2020 r. w domu dziecka zamieszkiwało 14 wychowanków.

Ponadto na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem istnieje Biblioteka Miejska oraz jej filie położone przy szkołach podstawowych w sołectwach: Kopki i Przędzel. Miejski Ośrodek Kultury podaje, że w 2019 r. roku z oferty kulturalnej MOK skorzystało 27 662 osób, w tym:

Biblioteka - 11.387 osób,

Dom Kultury - 9.211 osób,

Centrum Wikliniarstwa - 7.064 osób.

Miejski Ośrodek Kultury kieruje do dzieci szeroką ofertę w czasie ferii i wakacji a także prowadzi zajęcia taneczne, plastyczne, organizuje widowiska teatralne, próby artystyczne i inne.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudniku nad Sanem prowadzi działalność sportowo - rekreacyjną. W skład obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, wchodzą: boisko piłkarskie trawiaste z bieżnią, boisko treningowe - trawiaste, korty treningowe, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki plażowej, hala, sala do tenisa stołowego, świetlica szachowa, siłownia.

W Rudniku nad Sanem w 2019 r. funkcjonowały dwie placówki wsparcia dziennego: Caritas Diecezji Sandomierskiej w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadził projekt „Wyrównywanie szans dzieci z rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych” oraz prowadzona przez Chorągiew Podkarpacką Podwórkowa Świetlica Wychowawcza. Placówki te dysponowały 25 miejscami.

Przy szkołach funkcjonowały świetlice, w których uczniowie do godzin popołudniowych pod opieką pracowników szkoły mogli poczekać na rodziców, opiekunów. Przy pomocy wychowawcy dzieci miały możliwość odrobienia pracy domowej, przyzwyczajania się do samodzielnej pracy, a także zintegrowania z pozostałymi uczniami podczas wspólnej zabawy. W świetlicach prowadzono różnorodne zajęcia dla uczniów: plastycznie - manualne, rekreacyjno – ruchowe oraz dydaktyczne.

Nieodpłatną pomoc prawną oraz mediację realizuje Powiat Nizański. W ramach pomocy w 2019 roku udzielono 155 porad.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem objął szeroko rozumianym wsparciem łącznie 437 rodzin (1161 członków rodzin), w tym 184 rodzin z dziećmi (781 członków rodziny).

Tabela nr 1. Struktura rodzin objętych wsparciem w 2019 r.

Typ rodzin	Liczba rodzin
Wielodzietne	60
Niepełne	56

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Problemem współczesnej rodziny jest jej nietrwałość. Coraz więcej małżeństw decyduje się na rozwód. Główną przyczyną rozwodów jest „niezgodność charakterów”, zdrada, alkoholizm, dłuższa nieobecność - wyjazdy za granicę w celach zarobkowych. Wzrost rozpadu małżeństwa jest niepokojący z uwagi na konsekwencje, jakie za sobą przynosi dla członków rodziny - współmałżonków i dzieci. Nietrwałość rodziny polskiej zaburza jej strukturę. Coraz więcej pojawia się rodzin niepełnych. Osłabienie się lub zerwanie więzi emocjonalnej między rodzicami, a dziećmi, brak autorytetów powierzchowność kontaktów, skłócenie w rodzinie prowadzi do poważnych zagrożeń takich, jak: alkoholizm, uzależnienia dewiacje seksualne, a nawet próby samobójcze.

W Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem wśród rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej przeważają te z jednym i dwojgiem dzieci.

Tabela nr 2. Struktura rodzin objętych wsparciem ze względu na liczbę dzieci w rodzinie

	Liczba dzieci w rodzinie							
	1	2	3	4	5	6	7	8 i więcej
Liczba rodzin	50	73	40	14	5	1	-----	-----

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2019 r. było w pierwszej kolejności bezrobocie - 206 rodzin, następnie długotrwała lub ciężka choroba - 146 rodzin; Świadczenia z powodu ubóstwa zostało przyznane 136 rodzinom. Bezrobocie zaś stanowi główny czynnik sprawczy ubóstwa. Jego konsekwencją jest nie tylko niedostatek, a więc niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb członków rodziny, w tym dzieci, ale także zaniżenie kompetencji w zakresie funkcjonowania rodziny.

Tabela nr 3. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017, 2018, 2019

Powody przyznania świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Ubóstwo	397	303	136	1010	782	280
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	5	4	9	8	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	45	35	255	246	192
Bezrobocie	365	300	206	999	841	565
Niepełnosprawność	140	136	107	294	297	234
Długotrwała lub ciężka choroba	207	208	146	485	480	311
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego	112	108	96	417	428	374
Przemoc w rodzinie	16	11	7	41	35	20
Alkoholizm	44	44	23	93	93	59
Narkomania	1	0	0	1	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	6	6	2	6	8
Zdarzenie losowe	2	5	2	3	9	7
Sytuacja kryzysowa	1	1	0	2	2	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Brak stałego zatrudnienia i trudna sytuacja finansowa prowadzi często do nadużywania alkoholu, środków psychoaktywnych, a także stosowania przemocy w środowisku rodzinnym.

W konsekwencji doprowadza do występowania zjawiska patologii społecznej, niewydolności w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych i społecznych. Często w takich rodzinach problemy są ze sobą sprzężone i występuje w nich równolegle alkoholizm, złe warunki socjalno - bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny.

Często okazuje się, że sytuacja materialna rodziny wpływa na zwiększenie poziomu agresji w sferze stosunków wewnątrzrodzinnych. Dzieci i młodzież są bardziej narażone

na oddziaływanie agresywnych wzorów zachowań. Spadek poziomu życia pociąga za sobą większą aktywność zarobkową, kosztem własnej rodziny, wynikającą z tendencji do wywierania szczególnego nacisku na znaczenie posiadanych dóbr konsumpcyjnych bez związku z rzeczywistymi możliwościami, a także potrzebami rodziny. Powoduje to, że rodzina przekazując system wartości i norm, akcentuje rolę posiadania, przy braku dochodzenia do majątku własną pracą. Problemem wynikającym z sytuacji rodziny jest załamanie, mechanizmów kontroli nieformalnej przez nią sprawowanej. Chodzi tu o załamanie, zarówno w przekazywaniu wzorów zachowania i obowiązującego systemu norm społecznych, jak i sprawowaniu nadzoru rodzicielskiego.

Przyczynę dysfunkcyjności rodziny stanowi niezaspokajanie u jej członków takich potrzeb jak: bezpieczeństwo, pewność, łączność z bliskimi osobami, akceptacja, miłość i uznanie, co wywołuje poczucie zagrożenia, lęk oraz niepewność.

Przestępczość młodzieży stanowi reakcję na sytuację, w której przyszło jej żyć. Niestety zazwyczaj dzieci w dorosłym życiu powielają model zachowania rodziców, ujawniając nieprawidłowe zachowania i jednocześnie stają się ofiarami innych osób, nie posiadając właściwych wzorców radzenia sobie z sytuacjami trudnymi. Wiele osób wywodzących się z dysfunkcyjnych rodzin przejawia objawy nieprzystosowania społecznego. Są oni sprawcami różnego typu przestępstw.

Dysfunkcyjność rodziny, a także szeroko rozumiane negatywne wpływy środowiska życia człowieka, sprzyjają przestępczości. Najbardziej surową reakcją na zachowania niezgodne z normami prawnymi jest wymierzenie kary pozbawienia wolności. Warunki przymusowej izolacji, powodują zerwanie więzi społecznych, jakie dotychczas łączyły sprawcę z najbliższym otoczeniem. Przebywający w więzieniu skazani muszą wytworzyć nowe typy więzi, aby zrekonstruować zerwane kontakty z osobami najbliższymi. Więzienie dla większości przestępców stanowi pewien specyficzny sposób życia w izolacji. Największe siły witalne i konieczność umiejętnego funkcjonowania wśród ludzi przeplata się z ich nieprawidłowym rozwojem osobowościowym. Znajdują się oni w sytuacji czasowego „zawieszenia” istotnych funkcji rodzinnych. Przez ten fakt drastycznemu przeobrażeniu podlegają u nich więzi podmiotów, które przez psychologów rodziny uważane są za najważniejszy element scalający małżeństwo, co jest warunkiem, zdrowia psychicznego małżonków i pełnego funkcjonowania ich w świecie. Jest również warunkiem trwałości poprawnego funkcjonowania bardziej złożonych struktur społecznych.

Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego

i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. Występowanie w rodzinie negatywnych z punktu widzenia socjalizacji czynników nie musi doprowadzać do zaburzenia więzi emocjonalnej między dziećmi, a rodzicami, wręcz przeciwnie w wielu przypadkach zaobserwować można silne więzi dziecka z rodziną zabranego z rodziny dysfunkcyjnej do placówki opiekuńczej – dziecko mające zaspokojone potrzeby materialne, niejednokrotnie ucieka z placówki do zdemoralizowanego domu rodzinnego. Dzieci z tych środowisk bardzo często same przejawiają zaburzenia w procesie socjalizacji, bowiem emocjonalna więź z rodzicami skłania ich do naśladowania negatywnych zachowań ojca bądź matki, przyjmowania ich systemu wartości i postaw.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem współpracuje z biologicznymi rodzinami, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Działania pracy ośrodka polegają na dokonywaniu diagnozy sytuacji rodziny i na jej podstawie sporządzanie przez asystenta rodziny we współpracy z koordynatorem pieczy zastępczej planu pracy, który ma na celu poprawę sytuacji rodziny, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny biologicznej. Dzięki współpracy asystenta rodziny z koordynatorem pieczy zastępczej i placówką w bieżącym roku 2 dzieci wróciły do rodziny biologicznej. Zarządzenia opiekuńcze wydane przez sąd w dalszym ciągu obligują rodzinę do współpracy z asystentem rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej obliguje gminę do współfinansowania kosztu pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim i następnych latach pobytu w pieczy zastępczej.

Kwota wydatkowana na to zadanie w 2019 r. wyniosła – 21 086,63 zł i dotyczyła 7 dzieci. Wydatki te stale rosą na 2020 rok zaplanowano 65 922,58 zł, wydatkowano na dzień 25-listopada 2020 r. kwotę 48 381,43 zł.

Z informacji pozyskanych z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Nisku wynika, że obecnie 19 rodzin z terenu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem jest

objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo - wychowawczym. Środki wychowawcze nad osobą nieletnią dotyczą – 10 osób.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 r. wynika, że u 29 rodzin wszczęto procedurę "Niebieskie Karty". Liczba osób dotkniętych przemocą wyniosła 55, w tym 15 dzieci. Do dnia 25 listopada 2020 r. założono 19 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny w chwili obecnej pracuje z 34 rodzinami, w których wychowuje się 29 dzieci, w tym dwoje dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem podaje, że w 2019 r. udzielił wsparcia osobom z Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem poprzez:

- poradnictwo i pomoc prawną - 0 osób,
- poradnictwo i pomoc psychologiczną - 51 osób,
- pomoc socjalną (pobyt w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej) – 2 osoby,
- poradnictwo i pomoc pedagogiczną - 9 osób.

W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem zatrudnionych jest 4 pedagogów.

Analiza zasobów pozwala na określenie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału rodzin i dostępność usług pozwala na poprawne opracowanie celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem oferuje rodzinom, które niewłaściwie realizują funkcję opiekuńczo - wychowawczą wsparcie asystenta rodziny. Wsparciem asystenta rodziny w 2019 roku zostało objętych łącznie 18 rodzin (44 dzieci), w tym trzy rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej (5 dzieci).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem, działając na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, realizuje program „Rodzina 500 +. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym opieki nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Na koniec października 2020 r. wypłacono dla 1534 dzieci świadczenie w wysokości 500,00 zł miesięcznie na ogólną kwotę 747 120,07 zł. (Zaprezentowano dane z ostatniego zamkniętego miesiąca, ponieważ w od 1 lipca 2019 r. nastąpiła zmiana przepisów w wypłacie tego świadczenia).

Ośrodek wspiera również rodziny w ramach świadczeń rodzinnych. W 2019 roku wypłacono:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami: 13 155 świadczeń na kwotę 1 515 435,25 zł
- świadczenie pielęgnacyjne: 3281 świadczeń na kwotę 621 151,00 zł
- świadczenie rodzicielskie: liczba 337 świadczeń na kwotę 304 045,00 zł
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka: 94 świadczenia na kwotę 94 000,00 zł.

Wypłacane są również świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2019 roku z tego funduszu wypłacono 50 rodzinom świadczenia na kwotę 393 776,00 zł,

W Gminie i Mieście świadczenie „Dobry start” w kwocie 318 300,00 zł wypłacono dla 1 061 dzieci.

W 2019 r. liczba wniosków o przyznanie Karty Dużej rodziny wyniosła: 160, z tego

1. liczba wniosków o przyznanie KDR złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną – 40,
2. liczba wniosków o przyznanie KDR złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną składającą się wyłącznie z rodziców – 117,
3. liczba wniosków o uzupełnienie rodziny – 3.

Gmina realizuje program „Posiłek w szkole i w domu” – dożywiano 299 dzieci na kwotę: 135 713,00 zł.

W związku z wprowadzeniem świadczenia 500 + oraz innych świadczeń sytuacja w rodzinach z dziećmi na przestrzeni ostatnich lat się poprawiła. Przyczyniło się to w znacznej mierze do ograniczenia przyznawania świadczeń z powodu ubóstwa, przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych.

Od 1 stycznia 2017 r. z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, przyznawanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Od początku realizacji zadań ustawowych wypłacono 4 świadczenia. (w 2019 r. 2 świadczenia).

Przepisy wyżej wymienionej ustawy poszerzają zakres odbiorców usług asystenta rodziny o kobiety i rodziny, w których zachodzi prawdopodobieństwo wystąpienia trudności w związku ze specjalnymi potrzebami w zakresie opieki, pielęgnacji lub wychowania. Asystent rodziny w tym wypadku udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny, będzie mógł reprezentować przed instytucjami i urzędami, udzieli wsparcia psychologicznego, udzieli pomocy w przewyciężaniu problemów wychowawczych, udzieli pomocy prawnej, będzie wspierał w codziennych obowiązkach.

Ze wsparcia asystenta rodziny w tym zakresie nie korzystała, żadna osoba od czasu uchwalenia ustawy.

W ramach diagnozy przeprowadzono rozmowy telefoniczne z pracownikami placówek oświatowych z terenu gminy na temat problemów występujących w środowisku rodzinnym uczniów. Udzielone odpowiedzi prezentujemy poniżej:

1. problemy ekonomiczne wynikające z bezrobocia lub choroby w rodzinie,
2. niezaradność życiowa, wychowawcza,
3. niewłaściwe wykonywanie obowiązków rodzicielskich,
4. rozpad rodziny, często związany z wyjazdami zagranicznymi jednego z rodziców (eurosieroctwo),
5. choroba alkoholowa i przemoc jednego z rodziców,
6. brak motywacji dzieci do nauki przez rodziców,
7. uzależnienia dzieci (gry komputerowe, telefon),
8. brak autorytetów (dzieci uczą się kłamać od rodziców, co wykorzystują w szkole),
9. konflikty wewnątrz rodzin wspólnie zamieszkujących,
10. roszczeniowa postawa rodziców, że szkoła ma załatwić wszystkie sprawy związane z dzieckiem za rodziców.

4.2. Wsparcie rodziny w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności z wypełnianiu funkcji opiekuńczo

- wychowawczej gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie w formie pracy z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą, z aktywnym jej udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

4.3. Formy pracy z rodziną

W myśl art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracę z rodzinami prowadzi się m.in. w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzin, mediacji rodzinnych, pomocy prawnej, w szczególności prawa rodzinnego, a także tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia.

Poradnictwo specjalistyczne ukierunkowane jest na pomoc osoby zgłaszającej się o poradę, z uwzględnieniem jej potrzeb i oczekiwań. W Ośrodku Pomocy Społecznej można uzyskać bezpłatną pomoc prawną realizowaną przez powiat na podstawie porozumienia. Na terenie Rudnika nad Sanem działa również Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówka opiekuńcza prowadzona przez Caritas Diecezji Sandomierskiej. Ośrodek całodobowo udziela pomocy i wsparcia matkom z małoletnimi dziećmi, kobietom w ciąży dotkniętym przemocą, doświadczających kryzysu osobistego i rodzinnego. Podczas pobytu w OIK-u kobiety są objęte pomocą psychologiczną i prawną, mają także stworzone warunki do uregulowania swojego życia rodzinnego. Celem interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej. Ośrodek Interwencji Kryzysowej organizuje dla mieszkańców gminy Szkołę dla Rodziców w formie warsztatów mających na celu doskonalenie umiejętności wychowawczych.

4.4. Asystentura rodzinna

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w swych działaniach skupiają się na integrowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, umożliwiając im uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym poprzez regularną pracę socjalną oraz podejmowanie licznych inicjatyw. Zadaniem ustawowym gminy w zakresie wspierania rodziny jest wprowadzenie asystenta rodziny do pracy z rodziną. Asystent zajmuje się równoległe z prowadzoną przez pracownika socjalnego pracą socjalną, wsparciem i aktywizacją rodziny. Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Asystent rodziny współpracuje z rodziną dziecka w fazie oddziaływań profilaktycznych i wzmocnienia kompetencji wychowawczych

rodzin. Swoją pracę wykonuje w miejscu zamieszkania rodzin lub w miejscu wskazanym przez nią. Główną formą pracy jest towarzyszenie (asystowanie).

Asystent rodziny współpracuje również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu wsparcia powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych. Wspólne działania mają służyć szybkiemu powrotowi dziecka do domu i reintegracji rodzin.

4.5. Rodziny wspierające

Rodziną wspierającą może zostać rodzina zaprzyjaźniona, z kręgu otoczenia dziecka, której zadaniem jest pomoc rodzinie potrzebującej wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rodzina wspierająca pokazuje, jak spędzać czas z dziećmi, jak radzić sobie z problemami dnia codziennego oraz pomaga w opiece nad dzieckiem i wspiera w jego wychowaniu. Doradza, jak odpowiednio zarządzać budżetem domowym, a także pokazuje, w jaki sposób członkowie rodziny mogą się komunikować, bez krzyku i przemocy.

Rodzina przeżywająca trudności może obserwować pozytywne wzorce, właściwe relacje wewnątrzrodzinne i dzięki temu czerpać wiedzę, jak prawidłowo realizować rolę rodzica, opiekuna. Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pomimo szerokiej akcji informacyjnej podejmowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej na dzień tworzenia programu nie zgłosiła się rodzina zainteresowana wspierać rodziny dysfunkcyjne. Rodziny dysfunkcyjne w naszej gminie mają oparcie rodziny wspierającej, ale jest ona nieformalna i chce zostać anonimowa. Te najczęściej wywodzą się z najbliższej rodziny.

5. Analiza SWOT

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
<ul style="list-style-type: none">• stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców gminy• dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez służby pomocy społecznej, pedagogów, psychologów	<ul style="list-style-type: none">• brak chęci do podjęcia i utrzymania stałej pracy,• brak mieszkań socjalnych,• brak współpracy rodziny w zakresie zmiany stylu życia,

<ul style="list-style-type: none"> • opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, • aktywna współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny w tym: PCPR, policji, sądu, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, Poradni „Pozytywka” • doświadczona kadra w instytucjach i organizacjach działających na rzecz rodziny, • funkcjonowanie świetlic szkolnych, • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego, • funkcjonowanie obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy i miasta (kompleks sportowy MOSiR, boiska, place zabaw, siłownie), • realizacja poradnictwa specjalistycznego dla rodzin, w tym prawnego, psychologicznego, • realizacja Szkoły dla Rodziców, • realizacja terapii rodzinnych, • żłobek, przedszkole dla dzieci, • dożywianie dzieci w szkołach, • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, • powołanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, • świadczenie Usług Opiekuńczych, • placówki wsparcia dziennego • działalność Środowiskowego Domu Samopomocy na terenie gminy, • działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie gminy, • pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkołach, • wykształcona kadra, dostosowanie do zmieniających się potrzeb, • wypłata świadczeń na rzecz dzieci, • dożywianie dzieci w szkole, • udział dzieci w koloniach letnich, z programem profilaktycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej, • brak rodzin wspierających, • występowanie zjawiska eurosieroctwa • uzależnienia od alkoholu, nikotyny, substancji odurzających, • niechęć do podjęcia leczenia odwykowego, • niechęć do korzystania z terapii, • uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i słaba współpraca ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, • bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców, • rozpad więzi rodzinnych - rozwody, separacje, • istnienie szarej strefy zatrudnienia, • brak Zawodowych Rodzin Zastępczych na terenie gminy, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i roszczeniowości rodzin, • migracja ludzi młodych, • brak lekarzy specjalistów, • przemoc w rodzinie, • niska aktywność społeczna,
<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
<ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost kosztów utrzymania rodziny, • wzrost zjawisk społecznie

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych UE, • wzrastająca świadomość społeczna, • możliwość kontynuowania aktywności zawodowej przez osoby starsze, • rozwój stowarzyszeń działających na polu pomocy społecznej, • wolontariat, • walka z bezrobociem - utworzenie nowych miejsc pracy, • możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników organizacji i instytucji działających na rzecz rodziny, w tym asystenta rodziny, pracowników socjalnych, • możliwość zaangażowania innych podmiotów w działania na rzecz dziecka i rodziny w tym m.in. Kościoła, mediów, autorytetów społecznych. 	<p>nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienia od telefonu, internetu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost zjawiska wyuczonej bezradności (pokoleniowość), • bierność i roszczeniowość klientów pomocy społecznej, • przemoc, • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych, • zanik więzi i tradycji rodzinnych, • częsta zmiana przepisów prawa, • trudności w znalezieniu zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami, • niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny, • łatwy dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek, • promowanie w mediach konsumpcyjnego stylu życia.
---	--

6. Założenia programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2021 - 2023. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowej struktury wsparcia rodziny poprzez odpowiednie działanie ukierunkowane na:

- a) wspieranie potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- b) wzmocnienie procesu wychowawczego oraz ochronę dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- c) poprawę sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- d) zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno – edukacyjno - wychowawczych w ich środowisku wychowawczym,
- e) zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest tworzenie sieci ścisłej współpracy podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co stanowi gwarancję skuteczności podejmowanych działań. Pozytywne efekty w zakresie pomocy dzieciom i rodzinie zostaną osiągnięte w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi i ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym. Zasadniczym celem jest zapobieganie powstawaniu sytuacji, które miałyby negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie podstawowych potrzeb, działania mające na celu poprawę trybu i jakości życia rodziny oraz dzieci, pomoc we wzmocnieniu wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz zapobieganie w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

7. Cele programu

7.1. Cel główny

Wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo, poprzez stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

7.2. Cele szczegółowe

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) praca socjalna polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniechań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- c) zapewnienie bezpieczeństwa materialno - bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości,
- d) objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania (objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i szkół ponadgimnazjalnym na terenie placówek oświatowych), zaopatrzenie w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego,

- e) zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym,
- f) kierowanie klientów do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, prawnik),
- g) podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno- zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia,
- h) wspieranie w podtrzymywaniu i odbudowywaniu relacji rodzinnych.

2. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

- a) wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, prowadzone przez pracownika socjalnego (praca socjalno – wychowawcza),
- b) oferowanie rodzinom pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- c) podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców,
- d) współpraca ze służbami (m.in. oświata, ochrona zdrowia, policja, sąd, PCPR),
- e) tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych,
- f) prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową,
- g) mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno - edukacyjno - terapeutycznych oraz specjalistycznej konsultacji.

3. Zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

- a) realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci,
- b) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- c) udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,

- d) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- e) organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie,
- f) promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka,
- g) ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- h) monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży,
- i) promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy,
- j) współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.

4. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny

- a) finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny,
- b) zabezpieczenie w budżecie środków na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- c) współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołą, stowarzyszeniami, instytucjami pozarządowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych,
- d) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników, mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny,
- e) monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo - wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

8. Harmonogram działań

Lp.	Zadania i działania	Realizatorzy/ partnerzy	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego				
1.	diagnoza sytuacji rodzinnej - wywiad środowiskowy i praca socjalna	Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem	2021 – 20 23	środki własne/ środki zewnętrzne
2.	udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe Urząd Gminy i Miasta	2021 – 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
3.	świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	2021 – 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
4.	zaspokojenie potrzeb związanych z zapewnieniem wyżywienia najuboższym mieszkańcom gminy. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa	Ośrodek Pomocy Społecznej, Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym	w okresie trwania programu	środki własne/ środki zewnętrzne
5.	zapewnienie potrzeb mieszkaniowych	Urząd Gminy i Miasta	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
6.	wsparcie osób i rodzin dotkniętych bezdomnością, zagrożonych bezdomnością i wychodzących z bezdomności	Caritas Diecezji Sandomierskiej - Dom Samotnej Matki, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet, Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
7.	kierowanie klientów do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego oraz podjęcia programów korekcyjno - edukacyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Caritas Diecezji Sandomierskiej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
8.	udzielanie wsparcia dziennego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, kompensując skutki niepełnosprawności	Caritas Diecezji Sandomierskiej - Środowiskowy Dom Samopomocy	2021 -2021	środki własne/ środki zewnętrzne
9	propagowanie podjęcia zatrudnienia i utrzymania pracy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
2. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo				
1.	przyznanie asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
2.	prowadzenie świetlic i placówek wsparcia dziennego	Caritas Diecezji Sandomierskiej, placówki oświatowe,	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne

3	monitoring dzieci w rodzinie dotkniętej kryzysem	placówki oświatowe, sąd, Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
4.	monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, żłobek, placówki służby zdrowia	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
5.	udzielanie wsparcia dziennego osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, kompensując skutki niepełnosprawności	Caritas Diecezji Sandomierskiej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	2021 -2021	środki własne/ środki zewnętrzne
3. Zapobieganie zjawiskom uzależnienia i przemocy				
1.	udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą	Caritas Diecezji Sandomierskiej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
2.	realizacja programów i profilaktyki dotyczących uzależnień poprzez prelekcje w szkole, promocje pozytywnych zachowań, szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	placówki oświatowe, Caritas Diecezji Sandomierskiej, Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
3	motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, podjęcia terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Caritas Diecezji Sandomierskiej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 – 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
4	poradnictwo, mediacje	Powiat Nizański, Caritas Diecezji Sandomierskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
5	kierowanie osób uzależnionych na leczenie	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
4. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych, finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny				
1.	zapewnienie wsparcia pedagogów, psychologów na terenie placówek oświatowych	placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nisku „Pozytywka”,	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne

2.	zapewnienie edukacji dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, sprzężoną i autyzmem	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy, Poradnie Specjalistyczne	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
3.	wsparcie z zakresu organizowania czasu wolnego dzieciom poprzez prowadzenie i rozwój różnych form wsparcia dziennego	placówki oświatowe, Urząd Gminy i Miasta, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOK, MOSiR	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
4	finansowanie zatrudnienia asystenta rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny	Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem	2021 – 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
5	zabezpieczenie w budżecie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
6	zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz rozpropagowanie miejsc, gdzie można je uzyskać	placówki oświatowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Caritas Diecezji Sandomierskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi, policja placówki służby zdrowia, Urząd Gminy i Miasta	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne
7	współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	placówki oświatowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Caritas Diecezji Sandomierskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi, policja placówki służby zdrowia Urząd Gminy i Miasta	2021 - 2023	środki własne/ środki zewnętrzne

9. Zasoby

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem oraz Powiatu Nizańskiego:

- a) Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem,
- b) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem,
- c) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem,
- d) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku,

- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- f) Posterunek Policji w Rudniku nad Sanem,
- g) Zespół Interdyscyplinarny,
- h) Sąd Rejonowy w Nisku,
- i) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Nisku – Kuratorzy Sądowi,
- j) placówki służby zdrowia,
- k) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- l) placówki oświatowe – pedagodzy szkolni, specjaliści i terapeuci,
- m) ognisko wychowawcze prowadzone przez WTZ Caritas,
- n) Powiatowy Urząd Pracy,
- o) Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży „Pozytywka” działająca w ramach NFZ,
- p) Caritas Diecezji Sandomierskiej,
- q) organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, działające na rzecz rodziny,
- r) organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

10. Przewidywane efekty

Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, ograniczenie szerzenia się patologii, zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin, ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji, ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

11. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, środków ujętych w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

12. Monitoring i ewaluacja

Program Wspierania Rodziny jest dokumentem zawierającym działania długofalowe. Będzie on realizowany poprzez współpracę samorządu, instytucji i innych podmiotów, które zajmują się pracą na rzecz rodziny. Dokument zawiera cele i zadania, które wymagają weryfikacji oraz oceny efektywności realizowanych zadań. Monitoring programu będzie polegał na pozyskiwaniu informacji od podmiotów odpowiedzialnych za konkretne działania, by móc ocenić jego realizację, co również pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem.

Program będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty. Oznacza to, iż w trakcie realizowania Programu, może być on w każdym momencie zmodyfikowany lub poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych lub będą związane ze zmianą przepisów.

Monitorowanie działań będzie dokonywane poprzez analizę następujących danych:

- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej,
- powody przyznawania świadczeń,
- liczba świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego,
- liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba dzieci dożywianych w szkole,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba monitorowanych rodzin (monitoring po zakończeniu asystentury, monitoring profilaktyczny),

- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach,
- liczba rodzin i dzieci objętych nadzorem kuratora,
- liczba założonych / prowadzonych Niebieskich Kart,
- liczba osób, które pojęły terapię,
- liczba posiedzeń Zespołu ds. Asysty Rodzinnej.

13. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów podejmowane będą działania oparte na wsparciu rodziny o charakterze profilaktyczno - ochronnym, a rodzinie będą stwarzane możliwości zmierzenia się ze swoimi problemami przy wsparciu asystenta rodziny, co stworzy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności, zasobów i potencjału, jakie posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.